

D'altra banda, en alguns textos gallego-lleonesos sembla haver-hi formes ben pròximes a *sosenga*: «de illo servitio de mensa, que nobiscum trahunt trolionnes 4, *sulzegas* 2, salares 2, et octo culiaries» (Steiger, *Fs. Jud.*, 1943, p. 634); «salares, *sulcecas*, *sulzega* 5 *sulciras* i *pimentarios*, vasijas para condimentos de mesa» en els llibres de Gómez Moreno, 340, i Sànchez Albornoz, *La Vida en León en el S. XIII*, 195. Cf. encara civ. «*sulsera*: botijuela, orza, planta de prado», PCabreño.

Del *solsir-se* topogràfic, són derivats: *lo solsadis* 'l'esllavissada' que Casac. recollí a Maella (1932), mentre que a Calaceit li respongueren *galarjó*. Monòver *solsida* 'enderroc, caiguda d'una construcció', SGuarner, gloss. de *Canyis*. En la grafa *ensolsament* que cita *AlcM* d'un article referent a Bas, Hostoles i Finestres, d'una revisteta de 1912, deu haver-hi err. tip. per *ensolsiament*.

¹ «*Sounci* morfondu; *se sounci* se morfondre; *sansi* ou *sounsi* fouler aux pieds; *souncido*: pression» Sauvages; Pezenàs «*sounci* comblar (un puits); fig. battre: *te vole sounci*» Mâzuc; Clarmont d'Érau «*souncida*: râclée, tannée, tripotée, fessée; *sounci* vaincre, battre, donner une *souncida*» Pastre; Castres «*soumsi*: fouler aux pieds, battre qqn.», Couzinié; *soumimén* en el poema de Sta. Enimia. D'altra banda des del domini cat. deu haver penetrat en alguns parlars de la franja or. castellana: Sogorb «*sunsido* lo mermado i aun seco» Torres Fornés; murc. *sursido* GaSoriano. — ² Com PMeyer, i així mateix ho proposa Nobiling, *ASNSL* cxxvii, 373. — ³ S'havia vacillat: el *REW* l'havia posat a *SORBERE* (8094) com si fos una evolució a la manera de it. *volgere* *volvere*, i Wagner, *ASNSL* cxxxv, 119, s'hi oposà amb raó per què la z del log. «surzire» és sorda; per tant tindria raó Salvioni (*R. L. Lomb.* xlii, 697) en derivar-lo de l'it. *sorso*, o sigui el participi de *SURGERE*. L'existència d'un participi ll. vg. *sorsus* de *sorberere* (ll. *sortum*) és possible, però ben dubtosa, com conclouen A. Klotz i W. Heraeus estudiant els papirus d'Amherst (S. III d. C.), *ALLG* xiii, 117, 129. — ⁴ Encara en Rabelais: «Quaresme prenant --- s'il rechinoit, c'estoient pieds de porc au sou», *Quart Livre* xxxii, p. 127; Sainéan (*La Langue de Rab.* i, 178) i Plattard citen fr. ant. *soul* «saindoux» i *sous de pourcel* en Le Ménagier, descrit en *Taillevent*. — ⁵ En algun cas es pot tractar més aviat d'encreuaments com en *sumir* 'escalfar sagí' a Benassal, i maestr. *solmir* 'consumir-se lentament la carn bullida' (*AlcM*), on hi ha contacte amb el grup del cast. ZUMO (*DCEC*) i la família expressiva del cat. XUMAR i aran. *sumí* 'traspuar'. — ⁶ En canvi no crec que hi hagi gaire o cap relació amb el nom bàsic del brou o caldo, *salda* (*porrusaldu* etc.). Aquest, però, pot ser un manlleu indoeuropeu, potser sorotàptic, perquè hi hagué un indoeur. *SALD-* amb el sentit de 'saborós', del qual prové el NL *Saldæ* illiri de la Pannònia; en balto-eslau, des de 'saborós' es va passar generalment a 'dolç': lit. *saldús*, letó *salds*, esl. comú **soldükü* (paleosl. *sla-*

dükü, rus *sladky*, pol. *slodki*); però el sentit etimològic 'saborós' degué mantenir-s'hi, com sigui que el pruss. ant. *saltan* n. és 'cansalada'; ara bé, tot deriva del nom indoeur. de la sal, esl. *solĭ*, gòt., esc. ant., b.-al. ant. *salt* 'la sal', de manera que l'al. *sulze* és de formació pràxima al rom. SALSA, pròpiament 'salada': veg. Fraenkel, *Die Balt. Spr.*, 58, n. 3; Pok., *IEW*, 879.

¹⁰ *Solsir*, V. *sargir* *Solsona*, *salat* ~, mena de salsolàcia o salat, que enumeren entre d'altres en el Prat de Llobregat, deu contenir el nom de la dita vila catedral *Solsuïda*, -uüt, V. *solsir* *Solsura*, V. *salsora* *Solsment*, V. *sol* adj. *Solso* i *solsera*, V. *sonso* *Sol-sortint*, *solstici*, *solsticial*, V. *sol* m. *Solt*, *soltament*, *soltar*, *solter*, *solteràs*, *solteria*, *solterona*, *solterot*, *soltes*, *soltesa*, *soltó*, *soltura*, *soluble*, *solució*, *solucionar*, V. *soldre* *Solurgüa*, V. *cirurgüa* *Solutiu*, *solvència*, *solventar*, *sòlver*, *solviment*, *solvre*, V. *soldre* *Solzament*, V. *sol* adj.

SOM, adj., del ll. *sūmmus* 'el més alt'. □ 1.ª doc.: *som* 'el més alt', Llull.

«THEOLOGIA. --- de Déu --- coneix hom sa essència / --- / la qual essència és e-l som, / e mi e quant és dela som / ---» [d'ela], Llull (*Aplicació de l'Art General* i, 1.13, *O. Rim.*, 387). Crec que és de Llull una frase «que'l mal sia e-l som, e-l bé, en jus» que cita *InvLC*.¹ En Llull el tenim, doncs, substantivat amb el significat de 'la part alta, el cim' (crec recordarne alguns altres casos en autors cat. d'aquell temps; res *DAG.*, *AlcM* etc.). En tot cas això és molt conegut en totes les llengües romàniques veïnes, sovint amb el sign. propi de 'cim, punt culminant', altres cops en locucions adverbials (al capdavall també en els casos lullians); i algun cop, més que 'el cap d'amunt', té el valor de 'cap, extrem'; en particular oc. ant.: «cascur jorn s'en anava al som de la montanha», V. de *St. Honorat*; «som de tota perfecció», *Vicis e Vertutz*; «Don Bos prés la contesse a son l'eschale, / a pauc de sa maisnade s'en adevale» (*G. de Rossilhon*, 6332); «--- estacava una corda sus desobre son lieg, e de l'autre som de la corda ill si senhia», *Scta. Doucelina* (Appel, *Chr.*, 119.26). Fr. ant.: «En som un tertre sunt monté», *Roman de Rou* 13082 etc. Cast. ant. en *somo* 'al damunt', *Cid*, 171, i els altres que aplego en el *DCEC/DECH* v, 300b46-57.

En els Pirineus s'ha conservat com a sinònim de 'cim', o del diminutiu francès *sommet*, en moltes valls gascones: *Som de Ramon* etc. D'això n'han quedat algunes restes a la nostra toponímia i fins algun ús apel·latiu en comarques extremes. Sobretot va restar més en els Alps i en alguna zona central d'Espanya, especialment en la forma flexiva, per la qual, *SUMMUS*, *SUMMA*, concordava amb el substantiu geogràfic corresponent, no pas designant l'exemplar més alt de cert accident geogràfic sinó la part més alta d'aquest accident, com en el ll. clàss. *summus collis*, 'sector culminant d'un turó' (no 'el turó més alt'); d'on el tipus toponímic *Soma Concha*, -sierra (després tornats *So-*